

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 43

29. listopada 2015.

cijena 200 Ft

Nikica Maravić, predsjednik UHBDDR-a Primorsko-goranske županije, predaje zahvalnicu ŽTS „Rouge” na humanitarnom koncertu u Koljnofu

Foto: Tímea Horvat

4. – 5. stranica

Spomendan u Aljmašu

6. stranica

Hvala ti, Zadre!

10. stranica

Svjetski dan kruha

12. stranica

Komentar

Pokoj vječni daruj im, Gospodine!

Naš uži zavičaj, rodno selo, rodni grad prate nas do kraja života ma gdje živjeli i radili. Nažalost, mnogi naši ljudi morali su ga napustiti. Nisu imali izbora, trbuhom za kruhom uputili su se u bijeli svijet. Sa svojim obiteljima žive daleko od zavičaja, a samo je nekoliko dana u godini kada mu se vraćaju. Ponajprije o najvećim blagdanima i prigodom raznih obiteljskih događaja, prigodom krštenja, vjenčanja, ukopa. I to, iako svi mi osjećamo potrebu da se susretnemo s najbližima, s roditeljima, starim roditeljima, prijateljima i znancima, da prošetamo ulicama i trgovima svojega djetinjstva, prebiremo po uspomenama, radne i obiteljske obveze, jednako kao i velika udaljenost, rijetko nam dopuštaju, omogućuju.

Nekada nas je i u Santovu za Božić, za Uskrs ili za župno proštenje znalo biti dvostruko više, i na misi, i na zabavama, i na raznim drugim priredbama. Toga danas više nema, stoga i nas koji živimo u rodnome mjestu obuzima sjeta na minule dane, na prošlost kada je sve bilo drukčije.

Nažalost, danas nam se sve rjeđe vraćaju sunarodnjaci i suseljeni, osobito kada više nemaju roditelje, rodbinu, kada nemaju nikoga. Ostao je samo jedan dan u godini kada se vraćaju – za blagdan Svih svetih. Neki dolaze danima prije, obilaze groblje, uređuju grobove, drugi čine to samo na dan Svih svetih, donose cvijeće i pale svijeće za svoje pokojne.

To je jedini dan kada se susrećemo i s onima koje nismo vidjeli cijele godine, možda i godinama, razmijenimo pokoj u toplu riječ, sjetimo se zajedničkih uspomena, svojih najbližih, i živih i pokojnih, onih koji su već na drugome svijetu, na putu u vječni život ili su u vječnom životu.

Za nas kršćane, katolike to je zapravo susret sa životom, nada za buduću, vječni život u Isusu Kristu.

No ne prisjećamo se svojih najbližih, prisjećamo se svih svetih osoba, svih naših velikana, istaknutih ljudi koji su nas zadužili svojim životom i djelom.

Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svjetlost vjekovječna neka im svijetli. Počivali u miru Božjem.

Stipan Balatinac

Glasnikov tjedan

Smrt za kršćane nije kraj jer život se nastavlja u istoj osobnosti na smrtnicima neponovljiv način, kažu teolozi.

Ovogodišnja prva nedjelja mjeseca studenog u kalendaru su i Svi sveti. Često ne znamo razlikovati značenje dvaju dana koji su pred nama Svih svetih i Dušnoga dana, koji često nazivano Dan mrtvih. Važan je ovaj prvi kao i drugi za nas katolike.

Često se ova dva dana brkaju i poistovjećuju u globaliziranome svijetu, kada svijeća svijetli na grobljima, bez obzira na vjeru u srcima. U katoličkoj religiji nema mrtvih, ne umiremo, tek

kršćanske mučenike slave se od četvrtog stoljeća. Nekada se slavilo na prvu nedjelju nakon Duhova, a odredbom pape Grgura 3. u osmom stoljeću Svi sveti počeli su se obilježavati 1. studenoga.

Za razliku od Svih svetih, Dušni dan nastao je poticajem benediktinskog opata iz Krimija, sv. Odilona, i to 998. godine, a taj se

dan zaslugom benediktinaca proširio i Vatikan ga je potvrdio 1311. godine. Dušni dan najčešće obilježavaju mise zadušnice i na taj način prisjećanje na preminule.

Običaji koji obilježavaju Sve svete i Dušni dan jesu posjećivanje grobove obitelji i prijatelja koji više nisu s nama, polaganje cvijeća i paljenje svijeća na njihovim vječnim počivalištima.

Paljenjem svijeća vjerujemo da tako pomažemo umrlima u traženju puta osiguravajući svjetlost i toplinu umrlim dušama. Teolog Šuljić pojašnjava, nakon smrti vjernici u zajedništvu s Kristom čekaju uskrsnuće tijela. Besmrtnost duše temelji se na Božjem odnosu prema čovjeku, ona je od Boga darovana besmrtnost, a odnos s Kristom ključ je za poimanje besmrtnosti. Blagdani Svi sveti i Dušni dan jesu blagdani zapitanosti nad ovozemaljskim i blagdani buđenja nade, ljubavi i molitve za pročišćenje i konačni vječni mir naših pokojnika, zaključuje Anton Šuljić. Blagdani su to sjećanja, kojima mi živi njegujemo uspomene, i pripremamo sebe za daleki put tražeći pažnju i brigu nadolazećih naraštaja.

Branka Pavić Blažetin

Običaji koji obilježavaju Sve svete i Dušni dan jesu posjećivanje grobove obitelji i prijatelja koji više nisu s nama, polaganje cvijeća i paljenje svijeća na njihovim vječnim počivalištima.

duša napušta zemaljski stan zvan tijelo, stoga i ne postoji Dan mrtvih, nego tek Dušni dan. Toga dana idemo k grobljima gdje smo sklonili ovozemaljske kuće, tijela, do njihova uskrsnuća, dok je duša u obećanim božanskim visinama, vječno živa.

I dobro je da je tako jer ovozemaljsko je prolazno te i mjesta gdje sklanjamo tijela. Gutaju ih desetljeća i stoljeća pretvarajući ih u prah i pepeo. Groblja i grobove ne prepoznajemo, a mjesta gdje su oni nekada bili danas su možda travnjaci, vrtovi, obrađene njive. Negdje neki kamen, negdje neka drača jer zaboravilo se paliti svijeće na grobovima grijući tako tijela.

Otkada kršćani slave spomenuta dva dana? Svi sveti kao spomen na

Martinci

Utemeljen Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Đuretin“

Na sjednici Skupštine Hrvatske državne samouprave, 26. rujna 2015. godine u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj u Vlašićima na otoku Pagu, jedna od točaka dnevnoga reda bila je i obavijest o osnivanju Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra «Josip Gujaš Đuretin», o kojoj je referirao predsjednik Skupštine Ivan Gugan. Još na skupštini 29. kolovoza 2015. u Serdahelu, prihvaćen je osnivački dokument spomenute HDS-ove ustanove, u skladu s HDS-ovim nacrtom o osnivanju ustanova u rijijama gdje žive Hrvati.

Skupština održana 26. rujna prihvatila je i dva dokumenta, sporazuma o prijenosu vlasništva nad nekretninama s martinačke Seoske samouprave u vlasništvo Hrvatske državne samouprave. Radi se o nekretninama koje će ubuduće biti dio u kojem će narečeni Centar obavljati svoje djelatnosti.

Spomenute sporazume potpisali su 1. listopada martinački načelnik Levente Várnai i HDS-ov predsjednik Ivan Gugan.

Radi se o dva odvojena sporazuma. Po njima ugovorne strane obvezuju se da će primatelj (HDS) s nadnevkom od 1. listopada 2015. godine utemeljiti kulturnu ustanovu za čije će potrebe služiti nekretnine koje su predmet sporazuma. Sve u skladu s proširenjem i u interesu kulturne autonomije, i to poradi očuvanja materijalnih dobara i duhovne kulture u službi njegovanja hrvatske samobitnosti, očuvanja stečevina, običaja, uporabe hrvatskoga jezika, njegova širenja, primjene i predaje.

Po prvom sporazumu HDS je preuzeo u isključivo vlasništvo zemljišnu česticu broj 154 na adresi: 7968 Martinci, Kossuthova 6, veličine 4885 m² i na njoj Športsku dvoranu s pripadajućim zdanjima. Martinačka Seoska samouprava spomenuto je predala u skladu sa zakonskim odredbama o nacionalnoj imovini, bez nadoknade u HDS-ovo vlasništvo, isključivo za potrebe održavanja djelovanja spomenutog Centra uz obvezu primatelja da svake godine podnese izvješće martinačkoj Seoskoj samoupravi do 31. siječnja o načinu upotrebe nekretnina, s rokom od 15 godina. Sporazumne su se strane dogovorile i o uporabi nekretnina sa strane martinačke Seoske samouprave i mjesne Hrvatske samouprave za njihove potrebe bez ikakve nadokande. Ukinе li se

spomenuti Centar, vlasnička prava nad nekretninama vraćaju se martinačkoj Seoskoj samoupravi. Sve možebitne troškove preuzeo je HDS. Na osnovi zakona o taksama, uporabom nekretnina isključivo za potrebe javnoga prosvjećivanja primatelj je oslobođen taksa. Sporazume su potvrdili zastupničko tijelo martinačke Seoske samouprave i HDS-ova Skupština, na sjednici 26. rujna, uz dozvolu ministra Ministarstva ljudskih resursa.

Po drugom sporazumu HDS je preuzeo u isključivo vlasništvo zemljišnu česticu broj 157 na adresi: 7968 Martinci, Kossuthova 4, nekretninu veličine 2383 m² i na njoj stambenu i gospodarsku zgradu, dom kulture i javni spomenik s dvorištem.

Navedenim sporazumima HDS je u vlasništvo dobio, po sporazumom utvrđenim uvjetima, dvije nekretnines pripadajućim zdanjima. Ove su nekretnine ukupne veličine 7268 m², s pripadajućim zdanjima: športska dvorana, stambena zgrada, dvorište, gospodarska zgrada, dom kulture i javni spomenik.

Na sjednici HDS-ove Skupštine, 26. rujna, prihvaćen je i proračun Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra «Josip Gujaš Đuretin», u iznosu od 11 754 000 forinti za godinu 2015.

Istoga dana, 26. rujna, na zatvorenoj sjednici HDS-ove Skupštine, u drugoj točki dnevnoga reda odlučeno je o imenovanju vršitelja dužnosti spomenutoga Centra, o kojoj je referirao predsjednik HDS-ove Skupštine Ivan Gugan. Kako saznaje Medijski centar Croatica, za vršitelja dužnosti Centra, do raspisivanja natječaja, imenovan je Krištof Petrinović.

Humanitarni koncert u Koljnofu „Svi za Zrinka“

Pomoćna akcija Gradišća braniteljem na 20. obljetnici „Oluje“

Gdo je 16. oktobra, u petak uvečer, stupio u Kulturni dom Koljnofa, veljek je vidio, a zamalo i ćutio da ovde mora vladati posebni štimung. Svagdir su se obraćali mladji i zreliji ljudi u črnoj «uniformi», a škurinu toga rublja udarno je otkinula šahovnica, u prvaj bijeloj kockici sa srcem, nad kom je s ogromnimi slovami pisalo Grobnik. Na hodniku različiti hrvatski grbi, vridna djela ruk hrvatskoga branitelja, zastave braniteljske udruge, a i nutri u dvorani na centralni mjesti su stajali hrvatski, koljnofski, EU-znaki, dok su pred pozornicom pripadnici Gradske straže Bakra dali posebno zlamenje ovomu večeru. Spektakularni glazbeno-humanitarni koncert durao je kroz četire ure ter je napunio koljnofsku dvoranu.

Bondersölj iz Koljnofa

Dr. Franjo Pajrić, inicijator u Gradišću ovoga humanitarnoga koncerta i donatorskoga večera, moderirao je cijeli program, u plavoj majici s natpisom «Svi za Zrinka». To je bio i moto, oko česa su se okupili dobronamjerno brojni izvodjači iz trih zemalj, kade nek živu Gradišćanski Hrvati, i ki bi htili svojim nastupom pomoći bežežnomu 20-ljetnomu študentu iz Bakra. Po prethodnom planu koncert bi se bio održao u austrijskom Filežu, medjutim tamošnji organizatori, na čelu s HKD-om Gradišća (u Austriji), zadnji tajedan su otpovidali ovu manifestaciju, s tim uzrokom da je u medjuvrimenu, nažalost, preminuo Zrinko Kaurin, komu su bili naminjeni dobrovoljni dari ovoga večera. Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Hrvatski savez iz Slovačke i Etnomemorijalni centar Gradišćanskih Hrvatov nisu odustali od organizacije u kojoj im je partnersku ruku, samo od sebe razumljivo, ponudila i Samouprava Koljnofa i ovako je realizirana skupna priredba u namjeri da se dokaže, ne samo da Gradišće diše skupa s Hrvatskom nego jedan dio Gradišćanskih Hrvatov je stalno pripravan i izraziti, istinska je ljubav veže za staru domovinu. Dvoranu su napunili člani Udruge hrvatskih branitelja i dragovoljaca Domovinskoga boja iz Primorsko-goranske županije, Hrvati iz Dalmacije i Slavonije, ter Gradišćanci iz Slovačke, Austrije i Ugarske. Po Pajrićevi riči, «Zrinko se je kot feniks iz pepela zdignuo u jednu jaku simboliku», a

nazočnost njegovoga oca Franje Kaurina iz Bakra, kotriga Udruge i branitelja Domovinskoga boja, dala je jedno odobrenje i organizatorom da se prlje, zbog sina najavljena dobrovoljna akcija, ne zaguši, nego održi. U ovom slučaju pak milodari su prikđani Udruzi, ka se brine oko svojih kotrigov i njevih familijov. O tom je govorio Nikica Maravić, predsjednik UHBBDR-a i predsjednik Općinskoga vijeća Jelenja: – Hvala svima na pomoći, s dobrovoljnim darovima želimo pomoći našim članovima koji imaju slaba primanja, slabe mirovine, jer moram i to reći da sadašnja vlast u Hrvatskoj ne štuje baš nas, branitelje. Istinski dragovoljci koji su stupili u obranu Hrvatske po svojoj savjesti, su danas marginalizirani, imaju male mirovine, mnogima je neriješen status, a da ne govorimo o Savskoj 66. Moram i to reći da je ovdje kod vas velika povijest, a mi jako

malo znamo o tome u Hrvatskoj i mislim da će ova suradnja s nama i s vama trajati, jer mi smo u biti jedno. Mislim da nas je Zrinko stvarno povezao! Mogu reći da se ovdje ljepše osjećamo nego u nekim dijelovima Hrvatske, ovdje vlada jedno zajedništvo kao nekad 1990-ih godina kod nas, kad je počeo Domovinski rat. Ovdje smo kao doma...

– Nije lako danas prez suz govoriti zbog rano preminuloga Zrinka, ali mi je velika čast da vas moremo pogostiti ovde va Koljnofi – je rekao u uvodu koncerta Franjo Grubić, načelnik Koljnofi, i nastavio: – Koliko nas je, toliko nas je, ali mi ki smo ovde skupadržimo. Svim se zahvalim ki su sudjelovali u ovoj priredbi, prik

Klapa Vrime iz Vulkapodrštova

česa moremo pokazati svitu da smo Hrvati i ostat ćemo Hrvati ovde va Koljnofi – i liktarske riči okružio je veljek burni aplauz, čemu sličnoga toga večera dostkrat smo čuli u pratnji tamburaških i jačkarnih produkcijov. – Danas ćete viditi jedan izbor najbolje muzičke ponude, ča mi imamo u Gradišću od Čunova sve do Petrovoga Sela – tako je počeo dr. Franjo Pajrić i kot prve svirače pozvao na binu člane Tamburaškoga sastava iz Petrovoga Sela «Koprive» ki su uz svoje autorske pjesme, odsvirali i petrovisku jačku. Klapa «Vrime» iz Vulkapodrštova dočarala nam je dalma-

Milan Kurilj, časnik Hrvatske vojske u mirovini, prikdaje hrvatski dres Franji Grubiću, načelniku Koljnofa

tinsku glazbenu harmoniju, veljek na početku s udarnom pjesmom «Croatio, iz duše te ljubim» pri kojoj je publika na početku još sramežljivo, ali kasnije sve jače i glasnije pjevala skupa s izvođači. Mjenovske «Lole» s mladimi svirači iz Fileža, Hrvatskoga Jandrofa i Čunova vabili su pažnju i poglede s kvalitetnom izvedbom hrvatskih jačak, isto tako kot i tamburaški sastav «Rouge» u srićnom, gradišćansko-hrvatskom spoju žen. Čunovski bečari zaželjili su svim mir i veselje, a uz njevu svirku prava fešta je i ovput bila garantirana. Za kratkom pauzom domaći Bondersölj je oduševio jur razdraganu publiku, a čarobna klavirska igra Alberta Váradija se je pretočila u ovaciju. Iako je svakom izvođaču Nikica Maravić, predsjednik UHBDDR-a Primorsko-goranske županije, prikdao male dare i zahvalnicu, još je slijedilo razminjivanje poklonov i svim organizatorom je uručen vridan portret hrvatskoga kralja Tomislava, dokle je koljnofski načelnik mogao prikzeti od Milana Kurilja, visokoga časnika Hrvatske vojske u mirovini, hrvatski dres i razne hrvatske dare, a dr. Franjo Pajrić je postao bogatiji s vridnimi dari Gradske straže Bakra. Gdo je pak mislio

da se ta lip večer zašao ka kraju, zgodno se je razočarao, jer je u dvoranu uprav zakoracalo presenećenje, legenda hrvatskoga muzičkoga svita, Krunoslav Kičo Slabinac. Uz vice su slijedile redom pjesme Zbog jedne divne crne žene, Otišo je otac moj polako, Plavuša, Ako zora ne svane, Tamburaši, samo svirajte. Od hita do hita smo putovali, ali onda već gledatelji u prvi redi su stajali solidno pjevajući i aplauzom sprohadjajući slavonsku zviždu, a pravoda je došao tren kad su već melodije u tanac skovale mnoštvo veseljakov. Na kraju su još svi tamburaši zasvirali i

Čunovski bečari iz Slovačke

pokidob se je koncert onda jur sfznuo u fenomenalnu spontanu feštu, svirači dugo nisu mogli ostaviti pozornicu, jer na tancoškoj placi se je raširila volja «oće duša vanka tijela». Dr. Franjo Pajrić zadovoljno je komentirao događanja: – To je bila jedna dobra prilika za shvatiti da moramo skupa ča načinjiti s Hrvati, a te prilike morale bi biti kod nas, sve češće. Ako smo sami sebi prepušćeni, neće biti budućnosti, a i za naše Hrvate u staroj domovini imamo i mi čuda ča novoga povidati i pokazati. Hvala svim društvam ka su bila fleksibilna u organizaciji, hvala svim sviračem ki su zaman nastupali, svim podupiračem ki su barkakovu malu slamčicu dalje vrgli da nam pomognu. U Filežu bi bio sigurno veći dohodak od koncerta, ali da ne bi bili imali ovakovu atmosferu, u tom sam siguran. Ja sam apsolutno zadovoljan, publika je bila fantastična iz cijeloga Gradišća, hvala i prijateljem iz Hrvatske ki su poseban pečat dali cijeloj priredbi i tako znamo reći da smo proslavili 20. obljetnicu «Oluje» i kod nas, u Gradišću!

Timea Horvat

Krunoslav Kičo Slabinac u krugu Gradske straže Bakra

Živjeli su za svoj narod

U spomen na biskupa Ivana Antunovića i pjesnika Ante Evetovića u Aljmašu

Susret hrvatskih crkvenih zborova

Iako je u Aljmašu na posljednjim izborima za narodnosne samouprave registrirano 156 Hrvata, zalaganjem mjesne hrvatske samouprave i Bunjevačkog Divan-kluba, svojim priredbama zalažu se za očuvanje nacionalne svijesti i jačanje osjećaja o pripadnosti hrvatskome narodu. Svake godine obilježavaju spomendan dvaju velikana bunjevačkih Hrvata, kojih su se ove godine zajedno prisjetili. Naime, u suorganizaciji tamošnje

Nazočne je pozdravila predsjednica aljmaške Hrvatske samouprave Valerija Petrekanić Kószó.

Šali aljmaški pjevački zbor i učenici Osnovne škole Mihálya Vörösmartyja, polaznici predmetne nastave hrvatskoga jezika koji su recitirali Evetovićeve pjesme „Svome narodu“ i „Veseli se“. Svojom nazočnošću svečanost je uvećao predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan. Nakon prigodnih riječi položeni su vijenci sjećanja.

U župnoj crkvi služena je misa na hrvatskome jeziku koju je predvodio tavankutski župnik Franjo Ivanković, a s njime suslužili santovački župnik Imre Polyák, ujedno biskupski vikar za narodnosti Kalačko-kečkemetske nadbiskupije, te aljmaški župnik János Bergman. Dodajmo kako je misa uljepšana čitanjima hrvatskih učenika i pjevanjem aljmaškoga crkvenog zbora.

U svojoj prigodnoj propovijedi velečasni Ivanović, nadahnut onotjednim riječima evanđelja, uz ostalo je naglasio da su velikani bunjevačkih Hrvata svojim životom i djelom uzorno služili drugima, svom narodu, osobito biskup Antunović, koji je pomagao onima koje je trebalo podignuti u duhovnom i materijalnom pogledu.

– Kod Antunovića uvijek je bilo mjesta i za siromahe, koliko je samo ljudi školovao o svome trošku. Jednako tako o svome trošku izdavao je mnoge knjige, mnoga svoja djela. I sve što god je imao bilo je u

Hrvatske samouprave, rimo-katoličke Aljmaške župe i Bunjevačkog Divan-kluba, 10. listopada u Aljmašu je priređen Spomendan preporoditelja bačkih Hrvata, naslovnog biskupa Ivana Antunovića (1815. – 1888.) i hrvatskoga pjesnika i svećenika Miroljuba Ante Evetovića (1862. – 1921.).

Svečanost je u ranim popodnevним satima započela prisjećanjem kod spomen-ploče biskupu Antunovića i poprsja Miroljuba Ante Evetovića. Prigodni je govor održala dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković. Svojim pjevanjem svečanost su uljep-

Na svetoj misi u aljmaškoj crkvi

s Crkvom, a ta životna veza daje nam stabilnost i za sadašnjost i za budućnost. – reče uz ostalo velečasni Ivanković.

Pošto su sudionici zajedno otpjevali pjesmu Kraljice Hrvata, upriličen je prigodni koncert crkvenih zborova iz Baje, Kalače, Santova, Dušnoka, Kačmara i Aljmaša.

U prigodnome kulturnom programu, koji je priređen u aljmaškom domu kulture, nastupile su domaće skupine HKUD «Zora» i «Danica», Pjevački zbor Bunjevačkog Divan-kluba te orkestar Zaklade harmonikaša iz Madaroša.

Program je završen zajedničkom večerom i Hrvatskim balom u Gostionici «Žuto ždrijebe» (Sárga Csikó Étterem), a za dobro raspoloženje pobrinuo se garski TS «Bačka», pa je zabava potrajala do zore.

Stipan Balatinac

Svi zajedno: domaće skupine HKUD «Zora» i «Danica», Pjevački zbor Bunjevačkog Divan-kluba te orkestar madaroške Zaklade harmonikaša

Proslava 40. obljetnice djelovanja Salantskog vrtića

U Salanti – koja se nalazi na južnome dijelu Baranjske županije, okružena šumama i brdima – ove godine, 26. rujna, dječji vrtić proslavio je 40. obljetnicu djelovanja. Vrtić prima djecu iz osam okolnih naselja, a to su: Pabac (Babarczölös), Bišira (Bisse), Bosta, Garija (Garé), Siklósbodony, Salanta, Szilvás, Turon (Túrony).

Voditeljica vrtića Diana Bóri pozdravlja okupljene na proslavi 40. obljetnice vrtića.

Vrtić je nedaleko od glavne ceste broj 58 na lijepom zelenom području. Na istočnoj i zapadnoj strani zgrade se nalazi dvorište puno dječjih igračaka. Zimzeleni borovi, vočke, igračke na dvorištu i velik travnjak idealno je mjesto za igre i svakodnevnu zabavu. Dnevni je red oblikovan tako da djeca svaki dan što više vremena provodu na zraku.

Jedna je od glavnih zadaća vrtića osigurati djeci koja su pripadnici hrvatske narodnosti upoznavanje hrvatskoga jezika i hrvatske kulture. Djeca u vrtiću od prvoga trenutka pa i nadalje upoznaju se s dvojezičnosti. Osim salantske djece i svima ostalima pružaju priliku da se upoznaju s osnovama ovoga jezika. Cilj je hrvatskog odgoja osigurati djeci jezičnu okolinu, postići da vrtićaši zavole hrvatski jezik i kulturu, da se upoznaju s običajima. Odgojiteljice nastoje na tome da se što više čuva hrvatska tradicija. Najvažniju ulogu hrvatski jezik ima na području sviranja i pjevanja. Djeca uživaju učiti rime, pjesmice, igre, brojalice i zagonetke na hrvatskom jeziku.

Na dan proslave ravnateljica vrtića i odgojiteljice čekale su mnogo gostiju. Priredbi je pribivala i Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, a i gosti iz donjomiholjskog vrtića s kojim Salanta već godinama njeguje prijateljsku vezu. Program je započeo u popodnevnom satima otkrivanjem slike koju je vrtić dobio u poklon. Nakon toga ravnateljica vrtića je pozdravila nazočne, u svome govoru istaknula je važnost tih 40 godina i zahvalila podupiračima za potporu. Suradnice vrtića pripremile su projekciju koja predstavlja povijest vrtića, bivše i

sadašnje suradnice od početka djelovanja sve do danas, te izlete, nastupe i sve događaje koje se vežu uz vrtić. Nazočni su imali priliku pogledati program vrtićke djece, koja su s odgojiteljicama hrvatskog jezika predstavila zagonetke, brojalice te pjesmice koje su jako vješto uvježbali, a nakon toga programe također u duhu hrvatske kulture. U večernjim satima domaćini su svakoga čekali s bogatom večerom u blagovaonici vrtića.

Najmlađi Salančani sa svojim odgojiteljicama sudjeluju mnogim seoskim priredbama – u duhovskome mimohodu 2015. s voditeljicom vrtića Dianom Bóri.

Luca Gažić

XXI. Berbeni festival u Harkanju

Berbeni je festival tradicionalna rujanska priredba u Harkanju u čiju je organizaciju aktivno uključena harkanjska hrvatska zajednica, na čelu s tamošnjom Hrvatskom samoupravom. Program je i ove godine privukao mnoštvo znatiželjnika u gradić koji se nalazi nedaleko od Pečuha. Među brojnim sudionicima Festivala i izvođačima bile su sasvim nove skupine, a nastupili su, naravno, i oni koji već tradicionalno sudjeluju u programu, primjerice Mješoviti pjevački zbor tamošnjih Hrvata.

Program je nudio zabavu za sve dobi. Posjetitelji su mogli u ovim danima sudjelovati u berbi grožđa, kušala se domaća, južnobaranjska, podravska jela, bila je vinska cesta i izložba tamošnjih obrtnika, nazočni su postali dijelom uobičajene berbene parade, pogledali su sudionike međunarodne plesne gale. Priređeni su i pop-koncerti, organizatori su mislili i na obitelji, bilo je podosta i dječjih programa,

poput vrtuljka, jahanja i obrtništva. Ove je godine nastupilo 19 skupina različitih narodnosti iz zemlje i inozemstva. U povorci kroza Šetalište Zsigmondy sudjelovali su Brass Dance, mažoretkinje, harkanjski vrtićaši, KUD Harka i orkestar Bartina, varaždinski KUD Željezničar, KUD iz Pribilja (Pörböly), KUD Devetak iz Bosne i Hercegovine, KUD „Csillagrózsa“, njemački KUD iz Újpetre, KUD Josip Čoklić iz Rakitovice,

Udruga umirovljenika „Borostyán“ iz Csokonyavisonté, njemačka plesna skupina iz Borjata (Borjád), KUD iz Zminje (Izmény), šeljinska plesna skupina Zlatne noge uz pratnju orkestra Biseri Drave, plesna skupina iz Suljoka (Szulok), pečuški KUD Tanac, KUD Mišina, Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja uz pratnju orkestra Drava, Plesna skupina „Józsa Gergely“.

Luca Gažić

XIV. Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi

U Subotici je održana trodnevna književna manifestacija, XIV. Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi, od 22. do 24. listopada 2015, kojoj su nazočili i predavači iz redova Hrvata u Mađarskoj, i voditelji HDS-ovih ustanova. Spomenuti Dani obilovali su nizom programa za djecu i odrasle. Organizirala ih je Hrvatska čitaonica u suradnji sa subotičkom Gradskom knjižnicom i uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. U okviru pratećega programa Dana, u čitaonici spomenute Gradske knjižnice priređena je Izložba knjiških produkcije vojvođanskih Hrvata 2014./2015. godine.

Sudionici XIV. Dana Balinta Vujkova iz Mađarske kod spomenika Balintu Vujkovu

Programi ovogodišnjih Dana odvijali su se oko nekoliko tematskih cjelina: Narodna književnost u školi, Književna večer, Znanstveno-stručni skup, te prateći program Izložba knjiške produkcije 2014./15. Sudionici Dana položili su i vijence sjećanja kod poprsja Balinta Vujkova, sakupljača narodnih pripovijedaka koji je brojne pripovijetke sakupio i u hrvatskim naseljima u mađarskom dijelu Bačke.

U sklopu međunarodnoga stručno-znanstvenog skupa, predstavljen je zbornik radova sa skupova 2013. – 2014., a sudionici skupa, njih dvadesetak, izlagali su o temama vezanim uz važne obljetnice hrvatskih književnika, o ratovima u književnosti Hrvata u Vojvodini, te o istraživanjima s područja znanosti o književnosti, narodnoj književnosti, jezikoslovlju (dijalektologija), povijesti, kulturnoj povijesti. Stručno-znanstveni kup organiziran je u suradnji sa Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj. Tako je dr. sc. Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, govorio na temu: Hrvatski književnopovijesni diskurz i književnost Hrvata izvan Hrvatske. Dr. sc. Ernest Barić izlagao je na temu: Pravopisni prijepori oko pisanja mađarske onomastičke građe u „Bunjevačkim i šokačkim novinama“. Znanstveni novak Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Silvestar Balić govorio je na temu: Slobodnim putovima Mije Karagića – uz 70. rođendan.

Danima i skupu nazočila je i dr. sc. Bernadeta Zadrović, voditeljica prisičke Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, koja je izlagala na temu: Hrvati i sveti Martin u Mađarskoj te dr. sc. Ladislav Heka s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Segedinu, Instituta za poredbeno pravo koji je govorio o biskupu Josipu Juraju Strossmayeru i Mađarima.

U okviru višemedijalne večeri u Velikoj vijećnici Gradske kuće, dodijeljene su nagrade ovogodišnjih Dana. Nagrada za životno djelo na području književnosti „Balint Vujkov Dida“ dodijeljena je samoprijegornom promicatelju književne baštine i autoru ne-

koliko knjiga Naci Zeliću iz Zagreba, podrijetlom iz Subotice.

Dodijeljene su i dvije nagrade koje je utemeljio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Nagrada „Emerik Pavić“ za najbolju knjigu u 2014. pripala je zborniku „Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu“ u kojem su objavljeni radovi s istoimenoga znanstvenog skupa održanog od 20. do 23. studenoga 2012. godine. Zbornik je izašao u sunakladništvu Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, FF-pressa i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Prvi put u sklopu ovogodišnjih Dana dodijeljena je novoutemeljena trogodišnja Nagrada „Iso Velikanović“ za najbolju knjigu proze 2012. – 2014. Pripala je književniku Nevenu Ušumoviću.

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

O Svim svetima...

(Sestri Anici)

Godine se polako nižu.
Vraćam se u groblje;
U zadnje vrijeme ne na
Ulazu glavnoga sokaka,
Već na onom,
Vazda razjapljenom –
U Šlavonici.

Godine se polako nižu.
O studenom,
Najčešće u susnježici –
Koraci me vode
Humcima srcu dragih
Roditelja, rođa i
Prijatelja bliskih.
Usput mi naviru
Neizbrisivi prizori
Susretanja s pokojnicima.

Godine se polako nižu.
Drhtavom rukom polažem
Stručke cvijeća,
Pripaljujem voštanice,
Koje se na vjetru vazda gase,
Očupavam osušeni drač
onako, bez motičice,
Noktima, grebući –
Za dragim likovima,
Poznate glasove slušajući.

Godine se polako nižu.
Uranjam u mrtvu tišinu
Bezbrojnih križeva
Koji poput postrojene vojske
Disciplinirano strše –
Ponajviše čitkim spomenicima,
Ima ih naherenih, natrulih,

Lišajevima zasjenjenih,
Zapuštenih, vječno zaboravljenih.

Godine se polako nižu.
S mlađim sinom, Aleksisom,
U ponoćne, pozne sate,
Usred golemog travnjaka
Treperavih plamičaka –
Stražarimo pred Očevim
Djedovim – humkom,
Dok nas šumovi mrtve naseobine
Nekim čudnim romorom,
Cijukom lepršavih krila
Šišmiša okrunjuju.

Godine se polako nižu.
Slutim, na jednom od rubova
Vječnog počivališta,
Zemlja nam mati

U svome krilu
Novorođenče ljulja
Koj' nevin svoj sanak sni
Za sestru i mene –
Već nesuđeno,
Malen se kovčežić krije.

Godine se polako nižu.
Dobro znam, doći će dan
Krajnjega vraćanja
Voljenoj grudi,
Željenog obitavališta,
Rodnoga mi Santova
– I sreći i tuzi –
Ribarskog dječaćiča,
Vjernoga Bodoljaša,
Iz malog sokačića.

Marko Dekić Bodoljaš
(Budimpešta, 1998.)

Jednim klikom zaustaviti trenutak

Zahvaljujući internetskim društvenim mrežama, uspijevam se povezati s dragim prijateljima, znancima s kojima se nisam sreala već dugi niz godina. Tako sam naišla i na Biserku Brantner Kolarić, s kojom smo pohađale istu Hrvatsko-srpsku gimnaziju u Budimpešti. Biserka me iz dana u dan očarava svojim prekrasnim fotografijama objavljenim na društvenoj mreži i vjerujem da mnogi korisnici i njezini znanci imaju slično mišljenje. Ljepše mi počinje dan ako vidim neku od njezinih fotografija s prekrasnim potankostima, čarima ljepote života njezina zavičaja. Njezin kutak kamere zrači vedrinu i oživi tren fotografiranja. U svako godišnje doba pronalazi nešto osebujno lijepo iz podravskoga kraja, Lukovišća, mjesta i okolice u kojem ona živi.

Biserka na obali Drave

Biserka Brantner Kolarić nastavnica je u lukoviškoj Osnovnoj školi i od ove školske godine zidove hodnika krasi njezine fotografije. To je njezina prva tzv. izložba iako sam je već hrabrila da bi bilo vrijedno urediti izložbu od njezinih fotografija. Biserka se fotografiranjem počela baviti kada su joj djeca odrasla i odjednom je imala previše vremena za sebe. Budući da s mužem često šetaju u prirodi u obližnjim šumama, na obali Drave, uvijek naiđe na kakvu lijepu pojedinost prirode, pa je upravo to bio razlog da počne fotografirati.

Sumrak

– Uvijek sam voljela boraviti u prirodi, s djedom kao dijete obilazila sam šume, livade, okolicu, čak je i naslov mojega diplomskog rada bio „Uzajamnost prirode i duše u poeziji modernista“. Mislim da treba pokornost prema prirodi, poštovanje, da bih snimila vjerodostojne fotografije. Priroda me zaista privlači, tamo isključim svakodnevne probleme, stres i nađem svoj mir. Kada obilazim svoj prekrasni zavičaj, u meni se javlja želja da svu ovu neopisivu ljepotu što vidim, na neki način sačuvam. Jednim klikom zaustaviti trenutak i zauvijek se možemo diviti njemu – zar to nije čarolija? – reče mi Biserka kada sam je zapitala zbog čega je počela fotografirati.

Ona nije učila tehniku fotografiranja, ali želi da nauči sve o njoj. Kaže da ima samo jedan mali ružičast aparat, oduševljenje i možda dobro oko i prikladnu slatnju. Na neke stvari sama je nadošla, npr. na zanimljive kombinacije boja, svjetla, sjenka, da je jutarnje svjetlo najbolje za fotografiranje u prirodi, nekako je toplije. Kaže da uglavnom slika slučajne prizore, ali kada ima vremena, sklona je satima stajati, smrzavati se da dočeka pticu, ili hodati do koljena u snijegu ili blatu radi željene prilike. Nikada joj nije teško ustati u zoru da uhvati izlazak sunca, ili popeti se na drvo ako treba. Kaže da je zahvaljujući fotografiranju shvatila koliko je lijep njezin zavičaj.

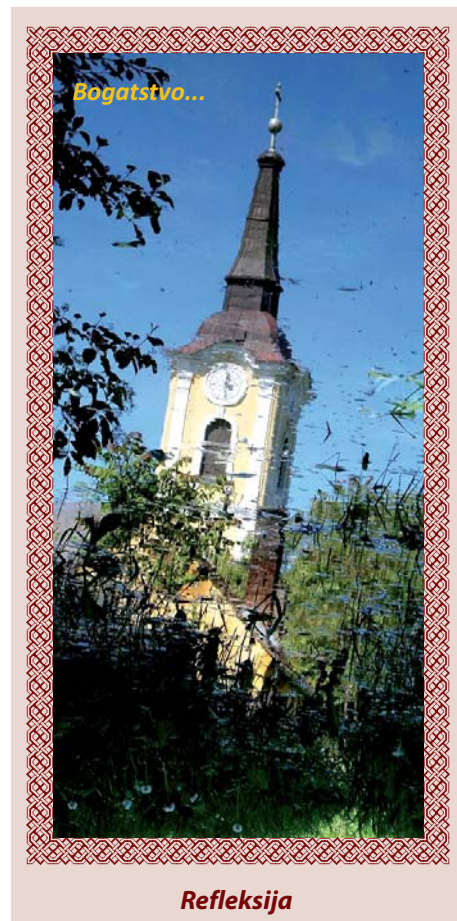
„Svako godišnje doba nudi mi milijun čari... Obala Drave, naše šume, livade, cvijeće, životinje... U svakoj šetnji otkrivam nešto novo, izaziva čuđenje u meni i želju da to pokažem i drugima. Moderna tehnika dopušta da slike odmah stavim na neke društvene mreže i ljudi koji su vezani za moj zavičaj to cijene jer budi u njima uspomene...“ – kaže Biserka. Inače, slike razvrstava po temama, po godišnjim dobima. Omiljena joj je tema Drava, suncokreti, poljsko cvijeće. Fotografiranjem je zarazila i svoj razred, s djecom mnogo boravi u pri-

rodi i ona se također dive podrobnostima koje nisu zapazili. Najveći joj je san napraviti izložbu fotografija o Podravini sa svoga gledišta, kako bi pokazala široj publici ljepote svog zavičaja. U našem tjedniku joj nudimo mali prostor da predstavi svoje omiljene fotografije.

beta

Labudi na oranici

Refleksija

HOŠIG-ova Literarna i plesna scena u Zadru

Hvala ti, Zadre!

Pod pokroviteljstvom veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordana Grlića Radmana i veleposlanika Mađarske u Zagrebu Józsefa Magyara, HOŠIG-ova Literarna i plesna scena te nekoliko plesača budimpeštanske Hrvatske izvorne plesne skupine između 22. i 25. listopada boravilo je u Zadru. Zamisao o zadarskome gostovanju narodila se još prigodom zagrebačkoga nastupa.

Kazališna predstava „Vremeplov – 800-godišnja zajednička hrvatsko-mađarska povijest“ osvojila je već zagrebačku publiku i s iskrenom namjerom za pridobivanje i zadarske publike hošigovci su krenuli na put. Zadar ih je dočekaopoput pravoga prijatelja i u svome najboljem svjetlu, bilo je prekrasno sunčano kasnojesensko vrijeme. Dana 23. listopada u prijepodnevnim satima u zadarskome Hrvatskom narodnom kazalištu pripremalo se na još jedan nastup, očekivanja i želja za uspjehom i ovoga su puta bili veliki. No nije riječ samo o nepoznatoj pozornici, nego i o novim glumcima. Naime, umjesto scenske umjetnice Petre Grišnik, u glavnoj se ulozi našla bivša gimnazijalka škole Inez Kvarda, Lijepu Jelenu glumila je Lea Dulić, a kralja Matiju Ivan Momirov.

Tim plesača i pjevača jačale su također bivše polaznice Klaudija Deli i Ilderina Kovačević. Na predstavi su među inima pribivali veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordan Grlić Radman, pročelnik Upravnog odjela za odgoj i školstvo grada Zadra Joso Nekić, pročelnica Ureda Grada Mirjana Zubčić, pročelnica Upravnoga odjela za financije Grozdana Perić, pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti Zadarske županije Ivan Šimunić, voditeljica Odsjeka za međunarodnu suradnju Anita Gržan Martinović, tajnik Zadarske nadbiskupije vlč. Roland Jelić, te uz navedene predstavnike ustanova i ravnatelji zadarskih osnovnih i srednjih škola te i polaznici škola. Na početku nazočne je pozdravila HOŠIG-ova ravnateljica Ana Gojtan naglašujući da je nastup Literarne i plesne scene u zadarskome Hrvatskom narodnom kazalištu velika čast, te je zahvalila gradonačelniku grada Zadra Božidaru Kalmeti i hrvatskome veleposlaniku u Mađarskoj Gordanu Grliću Radmanu za tu mogućnost, potom je naglasila poslanje škole i ulogu mosta ustanove između dvije države i kulture. Hrvatski veleposlanik Grlić Radman čestitao je svome kolegi veleposlaniku Mađarske u Zagrebu Józsefu Magyaru prigodom državnoga blagdana i dodao da je to razlog njegove nenazočnosti. Istaknuo je da su Hrvati u Mađarskoj tijekom stoljeća uspjeli očuvati hrvatski jezik i kulturu te podvukao ulogu mosta budimpeštanske škole. Potom su scenu zauzeli glumci i plesači, koji su ovoga puta s nevjerojatnom sigurnošću i lakoćom osvojili kazališnu pozornicu. Sazrela je ta predstava, nikad toliko osjetna snaga timskoga rada, ustupnosti i zavidno opuštene improvizacije. Koreografija „Borbenoga plesa“ zadobila je nove plesne motive, a plesovi su dopunjeni koreografijom „Drmeš“. Bilo je to prvi zajednički scenski nastup hošigovaca i profesorice narodnoga plesa Andreje Balint, naime ovom je prigodom zaplesala s učenicima. Poznato je da se članovi Literarne i plesne scene vole na-

Hošigovci u društvu zadarskoga nadbiskupa mons. Želimira Puljića

šaliti, ovom su prilikom pripremili iznenađenje svojim domaćinima, Franju Patakija ili Kolomana Mudroga uslikali su ispred zvonika samostana sv. Marije, što je kralj dao podići 1105. godine. Fotografija se dodala uza slike slajdova igrokaza, što je, kao i kazališna predstava, nagrađena burnim pljeskom domalo četiristo gledatelja.

Zanimljivo je da gostovanje povijesne predstave odista prate i povijesni datumi, u Zagrebu su nastupili 14. svibnja, dana kada je rođen prvi predsjednik suverene i samostalne Republike Hrvatske Franjo Tuđman, a 23. listopada 1847. godine Hrvatski je sabor uveo hrvatski kao svoj službeni jezik, što je dotad bio latinski, kao što hrvatske amaterske kazališne družine iz Mađarske nisu do sada nastupile ni u jednom kazalištu. Zadarske se slavne povijesti, u vijećnici grada Zadra, prisjetio zamjenik gradonačelnika Zvonimir Vrančić, kada je sa suradnicima primio veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Gordana Grlića Radmana, HOŠIG-ovu ravnateljicu Anu Gojtan i sudionike kazališne predstave. U kasnim popodnevnim satima narečeno je izaslanstvo u prostorijama Zadarske nadbiskupije primio nadbiskup mons. Želimir Puljić. Susret je protekao u odista opuštenom ozračju, na njegovu zamolbu sudionici predstave su zajednički recitali završne misli predstave i čiribu-čiriba mons. Puljić se susreo s katalčkim biskupom Ivanom Antunovićem, točnije s glumcem Andrejom Kišem. Sutradan je turistički vodič gđa Vesna pokazala i predstavila svaki povijesni i znameniti kutak grada Zadra.

Fotografije za uspomenu, šetnja po gradu i druženje... i na pomolu još jedna suradnja. Uz pomoć gradske uprave budimpeštanska će se škola povezati sa zadarskom srednjom školom, a također se planiraju zajednički projekti te nastavak gostovanja po Hrvatskoj, i to u Osijeku, Splitu i Dubrovniku.

Kristina Goher

Na trgadbi s kiseškimi Hrvatima u Štefanićevom vinogradu

Kiseški Hrvati već ljeta dugo organizirano idu na trgadbu u Štefanićev vinograd na podnožju kiseških brigov. Prvu subotu miseca oktobra, oduševljenu brigadu je Bog darovao lipim kasnojesenskim sunčanom vrimenom da je djelo bilo pravi užitek zapravo za svakoga, a nije se samo brala bogata urodja trsja, nego se je kušalo grojze, vino i žgano, kako se je to moglo zgoditi vik pri ovakovi prilika. A najvažnije je još nek to bilo da su se Hrvati veselo družili u ovom gradu i uz hrvatsku rič.

Daleko se čuje na Štefanićevoj ravnici, kako traktor brunči. Nevidljivo se širi rompotanje med redi. Kako vlasnik vinograda Mate veli, peljač djelatne akcije i ovdje je Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave u Kisegu. – Ovo je naša jedna lipa pravica da se skupa družimo. A za vino mi Hrvati svi smo stručnjaci! Zdravo i slatko je grojze, bilo je lipo vrime, ako od ovoga neće biti dobroga vina, onda ga već neće ni biti! Matin vinograd je jedan od najvećih ovdje u Kisegu, ter zaistinu rado mu dojdemo pomoć – veli trgadbeni šef i jur se obrne dalje na djelo. Marljive ruke beru prezgrišno grojze, ljuto se napunjuju kante, a ki uprav lazno ima, more se razgledati u jesenskoj talentiranoj moljarskoj igri, ka je izlila čudno-krasne farbe u prirodu. Mate Štefanić s ladicami biži simo-tamo, s pilom opskrbljava brigadu, kad žajno se djelati ne more. – Moramo se skrbiti za naše Hrvate i družice, ki su skoro svako ljeto isti, aš cijelo ljeto se redu i teško čekaju da nam dojdu. Kljetu, 9. januara, u subotu, na Maligan turi pak ćemo im i mi za-

I kucki su se veselili trgadbi

hvaliti na trudu – kaže vinogradar, ki uz sina sad se jur više najde u ulogi tanačnika. Na deset hektari imaju grojza od sorte merlota, pinot noira, plave frankovke, blauburgera, a šardone će se kljetu začeti roditi. Ovo-ljetna trgadba, tvrdi gazda, mora biti ekstra dobra. – Čuda je bilo sunca, betega nij, malo je bilo tuče, ali smo va dobi špricali. Tako ni kvara čuda nije bilo, ufamo se dobrom vinu, ča u okolici Kisega sve moremo prodati – dodaje još domaćin i jur dalje biži, nij' prestanka. Julija Brezović iz druge redice komentira tempo: – Lipo, polako beremo, nigdor nas ne goni. To je važno da smo mi Hrvati skupa i da je ovako toplo, to nam je Gospodin Bog uredio. 79-ljetni Feri bači Vlašić pri našem razgovoru izračunaju, jur 53 ljeta živu u Kisegu, a rodnom su iz Hrvatskoga Židana. U zdravlju su i veselju, prlje su bijelo, a sad po doktorskoj preporki črljeno vino piju. – Meni se Matino vino najbolje

Bela Farkaš i Nora Koledić u kušanju grojza

vidi! Ovde sam 22 ljeta štucalo ovo trsje i svako ljeto dojdem na trgadbu. Hvala Bogu, još tako si mislim da sam va zdravlji, doma mi je špasno, siditi ne morem, a tako se veselim kad vidim ovakovo lipo grojze. A lipo je i vani biti na lufti! – povidaju tetac Feri, a med berači najdemo i jednu Koljnofku, ka se udala, k tomu jur 45 ljet, u Austriju. Paula Šinković-Šatović je došla s kćerom i nje prijateljem na kisešku trgadbu: – Imala sam ovu želju da još jednoč doživim trgadbu, kako je bilo koč va stari časi, kad smo doma hteli trgati. Kćer mi je išla va ljeti s kiseškimi Hrvatima na celjansko shodišće, to me jako veselilo, ovako smo dostali jače veze s ovimi Hrvatima. Sad sam došla prvi put, ali mislim da nikako nisam zadnji put bila, nego čekamo i Maligan turu.

Za ukusnim objedom još kod stola smo s diozimatelji fiksirali, naše slijedeće spravišće obavezno je predvidjeno u januaru, štar-tom od kiseškoga farofa, otkud se gane XIII. vinska ekspedicija.

Tiho

ŠELJINČANI I ECHO KUP

Egraška je momčad osvojila KUP.

Premda nas jesenske kiše hlade, sudionici tradicionalnoga nogometnog ECHO KUPA, koji se već nekoliko godina zaredom početkom rujna održava u organizaciji Pansiona Zavičaj u Vlašićima na otoku Pagu, puni su ljetnih dojmova. Sjećaju se dana odmora i športa, ljubaznosti osoblja Pansiona Zavičaj, na čelu s ravnateljem Tiborom Radićem. Ove je godine spomenutom Kupu sudjelovalo šest momčadi, koje su se ogleдалe i družile tijekom četiri dana boravka u Zavičaju i na otoku Pagu.

Šeljinci, kao obično, bili su dobri.

Bile su to momčadi iz Egraga (Egerág), Šeljina, televizijska momčad sastavljena od suradnika MTVA, momčad pečušskog Restorana Diana, momčad ECHO TV, te salantska momčad. Ovaj je kup onodobno pokrenut na poticaj upravo djelatnika ECHO TV pa je tako i dobio ime koje nosi i danas. Ogledanja su bila na velikome nogometnom terenu. Prvo je mjesto ove godine pripalo egraškoj momčadi, drugo su osvojili naši Šeljinci koji su imali i najjaču navijačku potporu s kojom su doputovali iz Šeljina, treća je bila momčad MTVA, četvrta momčad Restorana Diana, peta momčad ECHO TV, a šesti su Salančani koji su ove godine prvi put sudjelovali turniru, kažu mi moji sugovornici koji su i poslali fotografije za Hrvatski glasnik i Medijski centar Croatica. Hvala im na pomoći.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Mariann Matoric

Martinci – Svjetski dan kruha

U martinačkoj osnovnoj školi i ove godine, 16. listopada, organizirano je obilježavanje Svjetskog dana kruha i zahvalnost plodovima zemlje.

Učenici martinačke škole bili su pravi pekari.

Učenici, njihovi nastavnici, na čelu s ravnateljicom Ružom Hideg, sve osoblje škole, mame, tate, bake i djedovi te brojni pomagači učinili su školske prostore prekrasnim. Mala izložba u povodu spomenutih blagdana odiše ljubavlju onih koji su je pripremili. Blagoslov kruha obavio je martinački župnik Ilija Čuzdi, koji je nadahnuto iz Svetog pisma čitao prigodna poglavlja te smo svi skupa izmolili Očenaš. Slijedio je prigodan program koji su priredili učenici škole od najmlađih do najstarijih, dramska scena, igra, recitacija i pjesma, svega pomalo. Potom smo se svi sladili martinačkim raznovrsnim kolačima koje su ispekale vješte ruke nastavnica i brojni pomagači. Rijetke su škole gdje se obilježavaju ovi blagdani, a kako kažu Martinci, oni su tu zamisao prije desetak godina preuzeli iz svoje zbratimljene škole iz Hercegovca.

Najviše se soli unosi u organizam putem kruha, te se ove godine u povodu spomenutog dana poseban naglasak stavio na smanjenje unosa soli u organizam jer pretjerano unošenje soli ima

dugoročno štetne posljedice na zdravlje te izaziva jedanaest nezaraznih kroničnih bolesti: povišeni krvni tlak, bolesti srca i bubrega, moždane udare, pretilost, bubregne kamenac, osteoporozu, karcinom (rak)... Prema procjenama Svjetske zdravstvene organizacije, kronične nezarazne bolesti odgovorne su za čak 86 % preuranjenih smrti u Europi, a najvažniji je čimbenik rizika pretjerani unos soli.

Scena iz prigodne predstave

Branka Pavić Blažetin

Blagdan Svih svetih i Dušni dan

Prvog dana mjeseca studenoga svake godine slavimo blagdan Svih svetih. Tog dana slavimo one svece i svetice koje je Crkva proglasila svetima, te one koji nisu proglašeni svetima, ali su svojim životom ostvarili uzor kršćanskog života. Kako ne znamo pomenice sve koji su umrli na glasu svetosti, Crkva je odredila ovaj dan kada se zajednički moli za sve svete i blažene, poznate i nepoznate. Riječ je o onome beskrajnom mnoštvu običnih ljudi, mnoštvu koje nam svjedoči da svetost ne znači nenormalnost, besprijekornost, nego znači puninu ljudskosti.

Dušni dan slavimo svake godine 2. studenoga, kada se sjećamo svih svojih dragih pokojnika. Pohodi grobovima i grobljima u tom pogledu redoviti su znak pažnje i vjere. Tog dana vjernici mole za duše svojih dragih pokojnika, za njih pale svijeće na grobovima, pribivaju svetoj misi, povezujući se tako svojim molitvama s njima i moleći Božje milosrđe da ih što prije očisti od svih slabosti te da ih uvede tamo gdje s oka svaka suza nestaje.

Književni kutak

Svi sveti

Nada Landeka

Prepliće se sjaj zvijezda,
miris borova
i odsjaj svijetla
sa grobova.

Tu smo svi!
Suza po koja
niz lice poteče,
dok molimo Očenaš
suzne kapi padaju na cvijeće.

A onda upremo pogled
u nebesku plavetnu boju,
među sjajnim zvijezdama
vidimo kor Anđela
kako veselo pjevaju.

Zaboravimo na tugu.
Umjesto žalosti
tek osjećaj praznine
ispuni nam srca,
utješe nas glasovi iz visine.

Vjerujemo u život vječni,
u život duše,
u Boga i Anđele s neba.
Tuga polako prolazi,
nismo više sjetni.

Berbeni festival u Letinji

Na poticaj letinjske Hrvatske samouprave, 10. listopada priređen je Berbeni festival. Organizaciji su se pridružile i Glazbena udruga „Derú“ (Vedrına) i Gradska samouprava želeći ponovno oživiti nekadašnji običaj u gradu. Festival je dosegao međunarodne razmjere, stiglo je mnoštvo sudionika iz Hrvatske i Slovenije kako bi zajedno proslavili plod vinograda i družili se uza sadržajan hrvatski kulturni program.

Festival je započeo berbenom povorkom, poredali su se šareno ukrašeni fijakeri, traktori, kamioneti i kolona od tri kilometra obilazila je ulice svirajući, pjevajući, usput zastala na nekoliko mjesta, npr. kod Doma starih i nemoćnih, pa su se sudionici predstavili s kratkim programom. U povorci je bilo mnoštvo sudionika iz Međimurja i iz okolnih naselja, koji su nudili gledatelje moštom, vinom i grožđem. Marija Đuric, predsjednica Hrvatske samouprave, radovala se što se okupio toliki broj ljudi:

Marija Rucek, zastupnica letinjske Hrvatske samouprave, nudi goste pogačicama.

– Prije deset godina bila je takva priredba u našem gradu i mislili smo da bi ju dobro bilo opet oživiti, u tome su bili partneri i Glazbena udruga Vedrina i gradonačelnik Szilárd Farkas. Vrlo smo sretni što se okupilo toliko ljudi, čak iz tri zemlje, iz Hrvatske je došlo tri konjske zaprege, traktori koje ne mogu ni pobrojiti, a ovdje su i iz Slovenije. Predstavljale su se i razne vinske kuće, mnogi su pomogli u ukrasi vanju i smatram da se naša samouprava uspjela približiti široj publici i predstaviti nešto malo od hrvatske kulture. – reče gđa Đuric. U zadnje vrijeme mnogi hrvatski državljani kupili su vino-

Vinar Ivan Gudlin s majkom slavi izvrstan urod vinograda.

Gradonačelnikove pozdravne riječi

grade u blizini Letinje, tako i Ivan Gudlin koji se radovao Berbenom festivalu, pa se i sam potrudio da ga promiče, a rado je nudio i svoje vino koje je uzgajao na Julijanskoj gori. Kaže da je ova godina bila vrlo dobra. Gradonačelnik Szilárd Farkas u svome pozdravnom govoru istaknuo je da ovaj Festival simbolizira zajedništvo područja s obje strane granice, bez obzira na nastalu izbjegličku

problematiku. Ljudi i s jedne i druge strane granice nadalje se družu, pomažu jedni drugima, a to je najbolja podloga za razvijanje veza i na svim drugim poljima. Inače, suradnja između Gradske samouprave i Hrvatske vrlo je dobra, moglo bi se reći da je svakodnevna. Prethodna pokušava potonju pomagati u svim njezinim nastojanjima, a pomoć je uzvratna u održavanju prekograničnih veza. Inače, grad Letinja ima prijateljske odnose s hrvatskim gradovima Ludbregom i Prelogom, a i sa susjednim pograničnim mjestom Goričanom. Program Kulturno-umjetničkog društvo Goričan ni ovaj put nije izostao s repertoara kultur-

Pomurski svirači Janoš Trojko, Martin Friman, Toni Novinić i Jožo Đuric (slijeva)

nog programa, njegovi tamburaši i pjevači zabavljali su gledatelje međimurskim pjesmama. Njima su se pridružili i omiljeni puhači Glazbene udruge „Derú“ (Vedrına) sa živahnim skladbama, te letinjski citraši, zbor letinjskih umirovljenika i svirci iz pomurskih hrvatskih naselja koji su mnoge privukli i na ples. Zbog uspješnosti Festivala organizatori su odlučili da će ga iduće godine opet prirediti te će program proširiti i s drugim sadržajima.

UNDA – Unutar projekta Ugarskoga kulturnoga instituta, 7. novembra, u subotu, s početkom od 17 uri, dojt će do trećega spravišća med prijateljski seli na Undi. Naime, pod naslovom programa „Čuvanje gradišćanskohrvatskih običajev na zapadu Ugarske“ u minuli miseci cilj je bio približiti stanovništvo trih gradišćanskih sel, Kemlje, Umoka i Unde, s izložbami i folklornimi spektakli, pri ki se je predstavila bogata tradicija našega naroda. Na folklornom otpodnevju ovput nastupaju Dičja folklorna grupa iz Unde, HKD „Veseli Gradišćanci“ (tancoši i tamburaši), ŽVS „Biseri“, pjevački zbor „Mali Dunaj“ iz Kemlje i HKD „Kajkavci“ iz Umoka. Organizatori su Ugarski kulturni institut, Hrvatska samouprava Unde, Undansko hrvatsko društvo, a manifestaciju materijalno podupira Hrvatska samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije.

HRVATSKI ŽIDAN – Dalje se gaji navada na Martinje u spomenutom selu, otkud i ljetos, 6. novembra, u petak uvečer, gane se hodočašće u susjedni Plajgor. Spravišće je u 17 uri pred židanskom crikvom, otud ide moleći i jačući povorka s laternami, jur po deseti put, u organizaciji Hrvatskoga katoličanskoga omladinskoga vjerskoga i kulturnoga društva Hrvatskoga Židana. Ova atrakcija najveć vabi mališane iz čuvarnice i školare na vjersko shodišće, a na pragu sela Plajgora svenek domaćini čekaju hodočasnike, na čelu s mjesnim liktarom Vincijem Hergovićem. Potom se skupa ide u crikvu Sv. Martina ka je trenutno pod obnovom, a potom je druženje u mjesnom kulturnom domu.

BAJA – U povodu Dana mađarske znanosti, bajska Visoka škola Józsefa Eötvösa 11. studenog organizira međunarodni znanstveni skup na temu „Evolucija znanosti: stvarni i virtualni svjetovi“. Kao i svake godine, u okviru znanstvenoga skupa organizira se i Hrvatska sekcija kojoj će sudjelovati predavači iz Zagreba, Čakovca, Vinkovaca, Slavonskoga Broda i Osijeka. Znanstveni se skup priređuje u novoj zgradi, u Ulici Bajcsy Zsilinski 14., a otvoren je za sve zainteresirane. Prijepodne od 10 do 12 sati plenarne su sjednice, a Hrvatska sekcija zasjeda između 13 i 17 sati.

HARKANJ – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 7. studenoga priređuje se Hrvatska večer. Program započinje svečanom svetom misom, s početkom u 17 sati u rimokatoličkoj crkvi, a u 18.30 su nastupi hrvatskih folklornih društava. U programu sudjeluju: KUD „Crkvari“ iz Orahovice, Ženski zbor „August Šenoa“ iz Pečuha, KUD „Marica“ iz Salante, Ženski zbor „Snaše“ iz Pogana, Bunjevačka izvorna kulturna grupa iz Gare, KUD „Ladislav Matušek“ iz Kukinja, harkanjski Mali školari, Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata. Nakon program slijedi druženje i bal uza „Podravkinu“ svirku. Program se ostvaruje i uz pomoć Fonda potpore Ministarstva ljudskih resursa te Samouprave Baranjske županije.

BAJA, NOVI SAD – Na XV. međunarodnom festivalu malih tamburaških orkestrata «Bisernica Janike Balaža», u organizaciji udruge «Tamburica Janike Balaža», održanom u novosadskome Studiju M, 18. listopada 2015., među ostalima nastupili su «Bajski tamburaši» s pjevačem Stipanom Đurićem. Članovi su orkestra Gergely Pozsgai, Ljubomir Fenyósi, Zsolt Nebl, Marko Jerant, Ádám Szabó, Stipan Pavković i Mladen Filaković. Oni su osvojili drugo mjesto na Festivalu, nagradu Drugoplasiranom orkestru 15. međunarodnog festivala «Bisernica Janike Balaža» te nagradu Najboljem primašu toga Festivala koju je dobio Gergely Pozsgai.

KALAČA – „Budimpešta – Zagreb s povratnom kartom“ naslov je knjige pisca i povjesničara književnosti Csabe Gy. Kissa koja će se predstaviti u srijedu, 28. listopada, s početkom u 17 sati, u Klubu suvremene umjetnosti toga grada. Priredbu organizira tamošnja Hrvatska samouprava.

7. Koljnofski književni susreti

(Od 4. do 8. 11. 2015.)

Diozimatelji lanjskoga susreta s domaćini u Petrovom Selu

U suradnji s Hrvatskom samoupravom Petrovoga Sela, Društvo Hrvati iz Koljnofa jur po sedmi put priređuje Koljnofske književne susrete, tako da jur po drugi put stanu književnici na prezentaciju i na jugu Gradišću. Ljetos su gosti književnici iz Hrvatske: Božica Brkan, Đuro Vidmarović, Robert Mlinarec, Tomislav Marijan Bilosnić, Božidar Glavina, Denis Peričić, Marko Gregur, Igor Šipić, Nikša Krpetić, Zoran Bošković i Darko Pero Pernjak. Oni su jur skoro svi većputi gostovali u Gradišću. U srijedu, 4. novembra, otpodne će gosti dospiti u Petrovo Selo, a od 19 uri se začme književni večer u mjesnom domu kulture, potom je druženje u kafiću Nazdravlje. Drugi dan petroviska Dvojezična škola će pogostiti u 9 uri dičje književnike, a oko podne je dolazak u Koljnof. Otpodne, u 15 uri predvidjen je izlet u Beč, a uvečer se otvara izložba pod naslovom »Povratak tigra«, Tomislava Marijana Bilosnića u Hrvatskom centru u Beču ter svi diozimatelji skupa nastupaju i ovde. Petak je posvećen gostovanju dičjih književnikov u Dvojezičnoj sridnjoj školi, u Velikom Borištofu, što organizira Jurica Čenar, gradišćansko-hrvatski književnik u Austriji. Slično ovom nastupu i dica koljnofske Dvojezične škole će se upoznati s hrvatskimi gosti. Zatim se svi zainteresirani pozivaju k okruglomu stolu na temu «Hrvatska poetika». U 19 uri nastupa koljnofska kazališna grupa u mjesnom domu kulture. Subotu dopodne još jednoč je na programu prevoditeljska djelaonica, potom izlet, a uvečer će i sami Koljnofci moći čuti najnovije plode hrvatske književnosti iz pera dotičnih piscev. Ov večer će se predstaviti i monografija Jurice Čenara.

- Tiho -

Program Hrvatskog kazališta za mjesec studeni

11. studenoga 2015. g., u 18 sati Agatha Christie: Mišolovka – krimić, Santovo

13. studenoga 2015. g., u 10.30 sati Silvija Šesto: Gospodin Mrak i tri bijela šeširića – bajka, gostovanje Kazališta Virovitica, Hrvatski školski centar Miroslav Krleža

17. studenoga 2015. g., u 17 sati Éric-Emmanuel Schmitt: Zagonetne varijacije – drama, gostovanje Narodnog pozorišta Tuzla, Dom umjetnosti

28. studenoga 2015. g., u 18 sati Agatha Christie: Mišolovka – krimić, Mohač.

III. susret najselela

Hrvatska matica iseljenika organizira III. susret najselela Pinkovca, Mjenova i Novoga Sela iz Austrije, Martinaca, Petrovoga Sela, Sumartona i Kuginja iz Mađarske, Karaševa i Klokotića iz Rumunjske, Tavankuta, Bačkog Monoštora i Novog Slankamena iz Srbije. Ovim susretom želi pridonijeti međusobnoj suradnji spomenutih sela i potaknuti ih na sudjelovanje u zajedničkim projektima u skladu s programima EU, kaže ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović.

Za Susret je predviđen ovaj dnevni red:

1. Program Europa za građane 2014. – 2020., upoznavanje s programom i dogovor oko mogućeg odabira programa, prema materijalima koji će vam biti uručeni pri dolasku.
2. Agencija za mobilnost i programe EU – predstavnici agencije govorit će o programima i mogućnostima sudjelovanja (u 14 sati).
3. Manjinski imenik – potpuni adresar predstavničkih tijela, kulturnih i drugih udruga te glasila, medija hrvatskih manjinskih zajednica u europskim državama.
4. Razno.

Nakon stanke Susret se nastavlja susretom s predstavnicima Agencije za mobilnost i programe EU, u 14 sati. Mjesto i vrijeme susreta: Hrvatska matica iseljenika, Trg S. Radića 3, Zagreb; Zagreb, 30. listopada 2015. u 11 sati (dvorana II. kat).

Igrokazačko društvo Petrovoga Sela Vas srdačno poziva na jubilarnu svetačnost povodom **25. obljetnice** utemeljenja društva, 7. novembra, u subotu, s početkom od 17 uri, u mjesni dom kulture.

U programu nastupaju:
Hrvatska čitaonica Hercegovac
Kazališno društvo «Dugava» Pinkovac
Igrokazačko društvo Hrvatski Židan
Školska kazališna grupa Petrovoga Sela
Igrokazačko društvo Petrovo Selo

Za programom slijedi večera u gostionici Pinka, a zatim ste pozvani na zabavu i druženje u mjesni dom kulture. Svirat će: Timar trio iz Petrovoga Sela.

Svečujte s nami!

PROGRAM PRIREDBE

HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA
I SÁVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ

Vas pozivaju da svojom nazočnošću
uvećate

DAN HRVATA

koji će biti održan

**14. studenog 2015. godine
u Martincima**

POKROVITELJI DANA HRVATA:

Kolinda Grabar-Kitarović,
predsjednica Republike Hrvatske

dr. János Áder,
predsjednik Mađarske

MJESTO ODRŽAVANJA PRIREDBE:

Sportska dvorana
(Martinci, Kossuth u. 6.)

Molimo potvrdu dolaska:
+36 (1) 303-6093

e-mail: hrsamouprava@chello.hu

15.00

Sveća misa u crkvi sv. Martina
(Martinci, Fő u. 1.)
Misu koncelebriraju hrvatski
svećenici iz Mađarske

16.30

**Svečano otvorenje Hrvatskog kulturnog
i sportskog centra Josip Gujaš Džuretin**
(Martinci, Kossuth u. 4.)

17.00

Otvorene izložbe
„Crtime iz života podravskih Hrvata“

17.30

Pozdravni govori, dodjela odličja
Kulturni program
„Ja sam junak iz doline, iz te krasne
Podravine“

Sudjeluju:

- Ženski pjevački zbor „Korjeni“ i Orkestar „Drava“
- Mladi tamburaši iz Martinaca i Šeljina
- KUD „Podravina“ (Barča)
- KUD „Drava“ (Lukovišće)
- „Biseri Drave“ (Starin)
- Orkestar Vizin (Pečuh)

HORVÁT NAP

DAN HRVATA

2015

Meghívó
Pozívnicá